gokkal amaz ország' bohóságainál és vétkeinél; addig az Anglióba küldöttek kevesebb önelégedéssel, de a' munkagokról több tettleges ismeretekkel tértek haza.

A' romai Congregatio de propaganda fide' nevendékei nem régiben 43 nyelven tartottak beszédeket számos gyülekezet előtt. Két chinai is volt közöttök, kik tanulmányaik' bevégeztével több más missionariussal együtt hazájokba fognak visszatérni 's ott az evangeliumot hirdetni. Az általok tartott, egytagú szavakból álló beszédek nem ritkán mosolygásra kiszték a' hallgatókat; senki sem értett belőlök egy szót sem, kiveve az egy *Mezzofantit*, ki velek saját nyelvökön társalkodott.

Görögországi ujabb hirek szerint *Otto* király, mióta ministeri tanácsában önmaga elnökösködik, kettőzött munkásságot és sok characterszilárdságot fejt ki. Egyébiránt az ország csendes volt 's a' dolgok a' mostani körülményekhez képest elég jó fejlődést és alakulást mutattak.

Amerikai lapok ismét két gőzös' elsüllyedtéről tudósitanak.

Magyar hirlapok' heti szemléje.

Febr. 8—16.

A' *Magyar Szion* folytatja multkor emlitett fő czikkelyeit, 's egy igen tüskés tárgynak közlését kezdi meg, t. i. egy protestans lelkész 's egy catholicus püspök közt „a' catholicismus' eredete, 's tanitmányai' szelleme felett" *Éjszakamerikában* folyt disputatioét. A' *terrain* (harcztér) nem igen tetszik nekünk; különben is csatát még soha sem nyert senki kár és költség nélkül. — Egyszersmind „Anastasia, *egyházi szépmüvészetek'* tára" czimü mellékletének januariusi ivét adja, mellynek dalnoki közt *Horváth* Mihály, *Königmajer* Karoly és *Csajághy* jelennek meg.

Az *Athenaeum*ban „Hufeland' adatai szerint", de többnyire dr. Koref' értekezését vonva ki, dr. *Czilchert* érdekes szempontokat közöl „az országok', különösen Olaszország' elhalása felől" mellyet azon irók a' népesedés' megfogytának 's az ebből eredett lég- és földszinmegromlásnak tulajdonitanak.

A' *Figyelmező* a' Kisfaludy-társaság' idei közlése' tárgyainak közlése után (l. Hirnökünk' mult számait) *Péczely*' historiájának malasztos birálatát végzi be. A' szerény és a' *classicitas*' becsét de nehézségeit is érteni tudó szerző, kinek egyébiránt mindenkitől megismert érdemei illy föltételtelen és csúszó dicséretekre épen nem szorultak, mosolyogni fog, midőn látandja, hogy szelid birajának az ő *magyar stylusa* ellen is csupán *betükifogásai* vannak. De, hiszem, ne örüljön korán a' szerszó; ama' másik (a' Figy. 6. számában igért) birálat'minden kétség kivül inkább a' *Figyelmező* szellemében lesz irva.

Az *Ismertető* 12dik számában dr. *Balogh* József egy „hőkotró müszernek" általa lett feltaláltatását és leirását adja, melly hihetőleg az ország' valamennyi mechanicusát meg fogja nevetteni. Hogy elfogult biráknak ne láttassunk, 's hogy azok is, kik az Ismertetőt talán nem olvassák, *Balogh* ur' előadásában gyönyörködhessenek, kiirjuk itt a' dolog' velejét, t. i. e' nevezetes müszer alkalmaztatását: „Alkalmaztatása (mond Balogh ur) ezen szerszámnak ez: A' nagy hőban, hol a' lovak, főkép az ökrök, menésközben eldüledeznének, azon helytől, hol már le van tiporva a' hó vagy el van hányva, *emberek által vagy szekéren oda* (hova?) *ritt* szerszám letéttetik, 's két erős, nem *fecskendi*, sőt lassú járásu ló bele fogatik, 's *két három ember által kormányoztatik*. Igen jó, ha egy *nagy lovon ülő* (negyedik!) ember a' szerszám *után* megy, és a' nyujtó' állását 's a' leendő utnak irányát szüntelen szemmel tartja, és ha annak (t. i. a' szerszámnak) *legkisebb igyekezetét* látja az elsiklásra, bizonyos szóval a' kormányosoknak hirt ad, kik azt azonnal, mig t. i. egészen el nem siklott, igyekezzenek a' kivánt állásban megtartani, vagy kivánt csavarodásra fordítni. Ha pedig a' kivánt iránytól már *nagyon elsiklott*, akkor bajos csupa kormányozással azt helyrehozni, hanem akkor a' lovakkal meg kell állani és szokat visszahöltetivén, a' szerszámot néhány arasznyira *emberekkel* visszahuzatni..... Illő pedig, hogy a' lovon ülő igazgató kormányos a' tájt, hol a' rést nyittatni akarja, pontosan ismerje; se ároknak, *se partnak*, se hépehupás helynek akarva ne irányozzon. Illy esetben szabad a' rendes ütől is eltávozni és még a' *vetéseken is* keresztültörtetni, ha ez a' czélnak kedvező. Ha pedig a' mellett is történnek, hogy valami nem vár akadálynak, partnak, *ganéjkupacznak* 'stb., — *vakandtúrás* felett *alkalmasint* (!) elmehet — neki akadna a' szerszám: akkor *egy pár doronggal két ember* a' szerszám' elejét fölesaptatván 's az *M.* igazi illó állásba kapcsolván, a' lovakat ujra megindittják." — E' találmány élénken emlékeztet bennünket az érdemes doctor urnak az „Ismertető" tavalyi folyamában közlött ujdon uj találmányára, a' melly szerint — ki hasonlókban mulatságát leli — a' fentisztelt dr. ur' állitása szerint, számos ürgéket foghat el.

A' *Rajzolatokban Hazucha* „nyilatkozásképen" előadja, miképen ő ezelőtt mintegy öt hónappal két szindarabot adatott által a' pesti magyar színház' igazgatójának, de mellyeket, fájdalom, e' hónap' 8dikán kénytelen volt visszakivánni, mintegy e' hoszú idő alatt sorsuk el nem döntetett. Ellenben egy harmadik szindarabjának előadására lépések tétettek, a' nélkül hogy ez neki, mint a' darab' szerzőjének 's tulajdonosának, tudtára adatott volna. Ennél fogvást ezen darabja' előadatásának ellenmond. Végül oda nyilatkozik, hogy, *mig a' dolgok igy állanak*, szini munkáiból a' pesti magyar szinháznak átengedni egyet sem fog. — A' két első pontot a' pesti magyar színház' igazgatója *kétségkiül* fel fogja világositani; különben a' dolog magában is eléggé fogna világitani. —

A' *Regélő* „vidéki magyar öltözetek' rajzos gyüjteményének" folytában ez úttal *Eger*' vidékei öltözetrajzot nyujt 's mellé *Heves* vármegyének rövid föld- és népismertetését, mellyben a' köznépi 's kivált a' palóczság' öltözete igen részletesen iratik le. Kár, hogy az illyesek olly nagy hézagokban jönek egymásután, holott országunk, kivált a' felső vidék, anyagot olly bőven szolgáltat. — Milly *bélyegzők* 's igy használhatók is néha a' *Honmüvész*' tudósitásai vándor színészetünkről 's a' vidéki szinházpublicumról, mutatja a' következő rövid példa a' 13dik számból: „Tokajban januar' 4dikén *Harmath*' (szinész' neve) jutalmául „Kinzó végéjszaka, vagy Esketés és halál éjfélkor" adatott. Ezen mű a' *legérdekesebbeknek* egyike (!), és ha *Várady* (ismét szinész' neve) olly *botránkoztatólag* nem viseli magát, a' legkellemesb estét szerezte volna. — 6dikán „Rang és polgári érdem, vagy Világ hangja, sziv' jósága" vigsággal elegynagy életrajz került szőnyegre. *Várady* ügyetlensége által ismét csak *kaczajt* (!) gerjeszte, 's Albozinénak ezen szavainál: „Azért, mert *fegyvert viselt*", nem láttunk kardot oldalán" 'stb.

A' *Társalkodóban* bizonyos Kazinczy *Gábor* „Literaturai vázolatok"-at kezd meg 's legelől is egy általa ugynevezett „*Pasquill-literatura*" ellen igen hevesen 's igen egyoldalúlag kel ki, a' nélkül hogy egy szóval is megmondaná: mikor és hol támadott közöttünk ez a' pasquill-literatura? kik voltak kezdői, mik okai, mi kiterjedése? 's várhatni e annak végét 's mi által és mikor? Egyet legalább e' kérdések közül a' literaturai vázoló, ugy hisszük, mindjárt az „első czikkelyben" is megoldhatott volna. Ugy látszik azonban, hogy ő a' pasquill-literatura alatt leginkább azon, inkább vagy kevesbbé burkolt, de mindig *személyes*, és mindig *kemény* ugyan de gyakran *korlátlan* kikeléseket, megtámadásokat 's megczáfolásokat ért, mellyek már szinte *tiz* és *öta**) Kazinczy Ferencz' Pannonhalmi utjában, Szemere' és Kölcsey' Muzárionában, Horvát István' Tudományos Gyüjteményében, a' Szemlélőben, a' Koszorúban, a' Regélőben, a' Rajzolatokban, a' Hasznos Mulatságokban 's több más könyvben, hirlapban és rüpiratban legláthatóan 's több más könyvben, hirlapban és rüpiratban legláthatóan *két ember*, t. i. dr. *Schedel* Ferencz és *Bajza* József inkább *két ember*, t. i. dr. *Schedel* Ferencz és *Bajza* József urak ellen inteztetteik. Már csak e' kis emlékeztetésből is észreveendi talán K. G. ur, hogy a' tárgy, mellybe olly mohón vágott, talán régibb, elágazóbb, fontosb és több oldalú, mint ő gondolta, és azon magas indignatio, mellyel ő, az újoncz hitte, 's hogy igy azon magas indignatio, mellyel ő, az újoncz és parányi sulyú iró, a' dologról szól, talán egy kissé kora 's egy kissé nevetséges. Ha K. G. ur tovább élt volna a' vi-'s egy kissé nevetséges. Ha K. G. ur tovább élt volna a' vi-lágban, vagy ha távolabbról is tudná tekinteni a' dolgokat, mellyek hozzá igen közel esnek, akkor tudnia kellene, hogy az erdő soha sem zörög ok nélkül 's hogy, ha *sok* évig, *sok* ember, *sok* izben mindig csak *két* ember vagy annak legszeresabb egykét társa ellen nem csak nyilvanyosan, nem csak keményen, hanem gyakran a' kiméletnek 's illendőségnek minden korlátit áthágva kel ki, akkor csakugyan valaminek kell lenni a' dologban, azaz akkor a' kisebb szám a' nagyobb szám' ellenében nem lehet egészen hibátlan. Lehet, hogy ezt a' *valamit*, ezt a' csekély, talán akaratlan *hibácskát* K. G. ur, mint beavatott (mert, mint mondám, *személyességek* vannak a' dologban), későbbi czikkelyei' egyikében szinte ki fogja fejteni; de mi, kik nem szerettjük a' dolog' velejét (mert *dolog* is van e' személyességekben) utól emlitení, addigis kimondjuk iránta röviden nézetünket. Vannak, K. ur, koros, hires, tanult, czimes, hivatallal, fizetéssel és befolyással biró irók; 's vannak fiatal, hiretlen, tanuló, czimetlen, hivatallal, fizetéssel és befolyással még nem biró irók, (millyen most K. G. ur is), kik azonban *szinte azon pályán* szeretnének ugyanoda jutni, hova amazok már eljutottak. Ez a' különbözés iróink közt leginkább észrevehető azóta, mióta a' *Magyar Tudóstársaság* felállott. Ugyde, természetesen 's épen azért, mivel *egy* pályán járnak, a' korosabb iró *birája* az ifjunak, a' feljutott a' felügyekezőnek; emelheti és segítheti ezt, vagy hátranyomhatja; kenyeret és hivatalt adhat neki, vagy attól örökre megfoszthatja. Ha tehát a' fiatal iró azt veszi észre, hogy a' korosabbtól mind az *életben* mind a' *literaturában*, mellyekben még szüz, de annál kényesebb 's gyöngédebb önérzettel, csak épen most lépett fel, de *fellépett* mégis már, félvállról 's komorul nézetik, folyvást és folyvást csak szellemi nullának tartatik, lemosolyogtatik, lecritizáltatik, ledorongoztatik, *lepasquillizáltatik*; és ha valamelly korosabb iró azt veszi észre, hogy más korosb vagy fiatalabb társa őt régóta birt és faradsággal, érdemmel szerzett hir- és becsápolczáról le akarja tépni, rángatni, szaggatni 's a' gyermekek közzé vagy épen a' sárba taszitani: ugyan mondja meg K. G. ur, miképen maradjon az illyen ember nyugton, miképen *ne* hágjon át néha a' mérséklet' 's illedelem' korlátin; 's ha valijon nem hiszi e, hogy az illyen surlódásoknál, millyek már nálunk évek óta folynak, nem történnek e gyakran *mind a' két részről, tudva és akarva, igazságtalanságok?*... Mi ha ugy van, miért akarunk *minden* hibát csak *egy* részre tolni? miért akarunk *személytes* pörökben biróskodni 's nem hagyni azok' kivivását vagy ki nem vivását azokra, kik megtámadtattak? — Ha pedig a' *Társalkodó*' 12dik számában álló czikkelyével csak azt akarta K. G. ur röviden mondani, hogy ugy, mint ezt *nemelly* iróink tevék, megtámadni valakit *minden esetre szégyen* (a' mit mi nem tagadunk), akkor tőle a' részrehajlatlan igazság megkivánta volna, hozzá tennie, hogy ugy, mint ez különösen egyikkel a' fent megnevezett urak közül már régóta, *Barrától* egész *Frankenburg Adolfig* többektől, több izben 's a' legszilajabbul történt, *megtámadtatni is minden esetre szégyen*; mert az emberi természet' erkölcsi méltóságával ellenkezik, feltenni, hogy ezt olly sokan merték, ha magokat reá ön lelkismeretök előtt, *részben legalább*, feljogositva nem érezték volna. Hogy egy más példát hozzunk fel, az előbbire minden czélzás nélkül, ugyan mit gondolna, a' *leglágyabban* itelve, K. G. ur egy ollyan férjfiuról, ki nem nagy, nem is politicai fontosságú hivatalban lévén 's befolyással birván, *sokaktól gyülöltetik?* Nem azt e, hogy annak *legalább* is az *emberekkeli bánásmódja rosz?* nem azt e, hogy annak személységén 's egész viseletén valami *undoritónak* 's *bizodalom-elfojtónak* kell feküdni?

Még másról is akartunk K. G. urhoz, mint *fiatal magyar iróhoz* egypár szót intézni, de épen most olvassuk a' *Társalkodó*' 13dik számában, hogy az ő „Vázolatainak" első czikkelye *nem* ugy jelent meg az előbbi számban, mint ő azt irta volt. E' szerint el kell várnunk, mig magát 's nézetelt jövő czikkelyeiben bővebben kifejti, mit annál bizonyosabban el is várunk, minél kevesebbet kell K. G. urnak a' törlő kéztól tartani, mert, hol magáról a' censuráról (különben *kire* is vitethetnének e' hol magáról a' censuráról szavak? szerkesztő *Helmeczy* urra csak nem?) ezt lehet K. urnak mondani: „*Rablónak nem csak azt nézem én, ki pisztolyt szögezve mellemnek pénzemet kéri*," ott a' censor' szigoruságáról nem lehet panaszkodni.

A' *Hasznos mulatságok*' tartalmának, noha az elég nyájas, kiemelésére ez úttal nincs helyünk.

*) Leginkább a' Kritikai Lapok' megjelenése óta.

(1) **Jelentés.**

Pozsonyban Grössling-utczában 675 sz. a' szerzőnél, 's ugyanott *Landes* József' könyvkereskedésében —

Pesten *Eggenberger- és Fináál* 's a' honi és külföldi magyarországnak minden könyvkereskedéseiben megkaphatni következő már egészen bevégzett német nyelvü munkát:

„A' rózsák' ápolása, elnevezése és leirása Nickels Károlytól."

Egy olly hasznos kézikönyv, mellyet minden kertészek és *rózsakedvelőnek* annál inkább kellene birnia, minthogy a' czekély árt, mellybe e' könyv kerül, bármilly kis számu *rózsák*' vevése kipótolja, 's igy a' könyv' birtokosának kisdott pénze más szon visszaszolgáltatik. Mert minthogy e' könyv által a' *rózsák*' neveit és virágait ismérjük, a' legszebbeket rendelhetjük meg; a' vásárlásnál nem csalattathatunk, és sem halmozzuk kertünket becsenkédi, drágán vett pélányokkal. Tanulhatni e' munkából a' *rózsák*' ápolását is és azon utmutatást, mint kell szokkal minden évszakban bánni, hogy gyakran, gazdagon és évenkint többször virágozzanak.

Mind az öt füzetek finom velinen különös szépen nyomatva, *egy* szines rézdáblával ára **2** fr. **20** kr. p. p.

Igéri egyszersmind e' munka' irója, hogy a' hozzá bérmentett levelekben folyamodóknak utasitást adand, hol kaphatók az általa leirt *rózsák* legbiztosabban.

(2) **Hirdetmény.**

A' nm. m. kir. udv. **Kamara**' *rendelése*' következésében köz hirré tétetik, hogy a' *Szentbenedek* czimzetű kaposfői prépostságnak t. ns. *Somogy* vármegyében fekvő birtoka, nevezetesen az Ujfalui és Pathi puszta, továbbá Szent-Benedek és Patza helységek, a' fenérdeklett Ujfalui pusztán folyó eszt. *martius*'5-dikén tartandó nyilvános árverés' utján, f. e. majus' 1so napjától kezdve 1850k esztendei aprilis' végéig számitandó egymás után 12 esztendőre bérbe adatni fog; olly megjegyzéssel, hogy a' nevezett jószágokban az uradalmi épületek részint ujolag felépittettek, részint szükséges javitások által jó karba hozattak, a' vizállásos helyek' kiszárítása 's a' rétek' nagyobbitása végett vizcsatornák ásattak, és végtére a' bérlő, jóvedelmeinek szaporithatása' tekintetéből, 200 holdnyi irtást tenni meghatalmaztatik. Ezen árverésre a' bérleni szándékozók, kiknek egyébkint a' bérleti díj' letételére elegendő vagyonnal kell birni, a' fennevezett helyen és napon szokott reggeli órákban 400 pengő forintnyi bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel olly érzevétellel hivatalosak, hogy a' bérleti föltételeket és az emlitett birtoknak részleteit mind a' nm. m. kir. udvari Kamaránál Budán, mind pedig a' fennevezett Ujfalui pusztán, nemkülönben végre a' veszprémi, bécsi, nagy-kanizsai és bécsi kir. Sóhivataloknál az illető árverés előtt is megtudhatni.

(2) **Hirdetmény.**

A' nagyméltóságú magyar kir. udvari **Kamara**' *rendelése*' következtében köz hirré tétetik, hogy t. ns. Nyitra vármegyében fekvő, a' felsőgi kincstár' *részére* birói zálogba vett, báró *Braunecker* Antal' jószágit f. e. *aprilis*' 19en Laszkár helységében tartandó nyilvános árverés' utján, a' legtöbbet igérőnek biróikep eladatni fognak.

Ezen jószágok' főhelye Laszkár helysége, mellyhez Felső-Lelocz, Szebedrás és Alsó-Sutocz helységek tartoznak.

Laszkár helysége az uradalmi kastéllyal, a' többi uradalmi épületekkel és allodialis telkekkel ugyetemben biróképen becsültetett 78,972 fr. 49 krra, váltóban; Felső-Lelocz az uradalmi majorral, koresmával, allodialis szántóföldekkel és rétekkel, a' jobbágyak' urbéri tartozásaival stb. együtt 28,019 fr. $6^1/_2$ kra váltóban; Szebedrás 31,521 fra váltóban; végre Alsó-Sutocz 7,661 fr. $50^1/_2$ krra váltóban.

Ezen jószágok' részletes leirását és biróikep megtanulhatni becsárjegyzékét, mind a' hely' szinén, mind a' nm. k. udvari Kamara' számvevő-hivatalában megtekinthetni.

A' venni szándékozók tehát a' fenérdeklett helyen és időben megjelenni ezennel hivatalosak.

(3)

Honi ipar' bizonyitványaul.

Az itt jegyzett chemiai készitmények, ugymint: arrac, cognac, rhum, punczalétz, borszesz, egri-, kőlni- 's jóillatú pesti-viz, hajnövesztő kenőcs vagy viz, hajfestő viz, arczfestő ugynevezett gyöngyviz (Perlviz, kosmesmával, allodialis szántóföldekkel és rétekkel, a' jobbágyak' urbéri tartozásaival stb. együtt 28,019 fr. $6^1/_2$ kra váltóban; Szebedrás 31,521 fra váltóban; végre Alsó-Sutocz 7,661 fr. $50^1/_2$ krra váltóban.

Ezen jószágok' részletes leirását és biróikep megtanulhatni becsárjegyzékét, mind a' hely' szinén, mind a' nm. k. udvari Kamara' számvevő-hivatalában megtekinthetni.

A' venni szándékozók tehát a' fenérdeklett helyen és időben megjelenni ezennel hivatalosak.

(3)

Honi ipar' bizonyitványaul.

Az itt jegyzett chemiai készitmények, ugymint: arrac, cognac, rhum, punczalétz, borszesz, egri-, kőlni- 's jóillatú pesti-viz, hajnövesztő kenőcs vagy viz, hajfestő viz, arczfestő ugynevezett gyöngyviz (Perlviz, kosmesmával, allodialis szántóföldekkel és rétekkel, a' jobbágyak' urbéri tartozásaival stb. együtt 28,019 fr. $6^1/_2$ kra váltóban; Szebedrás 31,521 fra váltóban; végre Alsó-Sutocz 7,661 fr. $50^1/_2$ krra váltóban; tápláléper, rizspor, fogper, fogeszpetri, fogragasz, arczmosóléteg, epedéldok, egér-, patkány-, csótán- és poloska-elleszer, szoba-füstölő poranyag 's nedv 12 kr-'s 20 kr, tyukszem- 's angol-kocsikenőcs, mellyből 24 órai utra csak 4 lat szükséges, lémosó kenőcs 24 kr; szenkivül mindenemű hajusz-pedró, 4, 6, 10 's 12 krjeszirjával darabja, valamint mindenemű olajfai 's enyvvel törött festék, firnisz, lakk, szesz, lészeszesz (liqueur), olaj, sav, czimmakenőcs, tinta, gyujtófácska, végre több 's különféle készitmények technicai munkákra, — melyek minden háztartásnál, kereskedőknek, müvészeknek 's mesteremberekné elkerülhetlenül szükségesek. — *J. G. Glatz*, cs. kir. promentoriumi uradalmi gyógyszerész-russa által készittetnek, 's Pesten nagybiró-utczai boltjában legilletőbb folyáson pengő pénzbe megszerezettethnek. Mivel pedig az e' nemű készitmények külörszágból szállittatnak eddig, árettik tetemes mennyiségü pénz vándorolvám ki hazánkból: hogy tehát ama' pénznek egy része honunkban megtartathassék, egész alázatossággal bátor az alulirott 's haza' fő- 's minden rendű Asszonyait, Leányait 's az egész n. é. Közönséget felhivni, méltóztassanak hazaszeretettél lelkesitve, a' helyett, hogy párisi fogperét, pirosiitószert 's egyéb technicai szükségekre fordittanák kulországi szerekért a' külföldieket gazdagitanák, egy hatodrészével olcsóbb árért a' honi szergalmat, ipart 's igy a' kézjét előmozditani, mind pedig a' fáradhatatlan igyekezetü alulirottat ezámos hiszlmaikkal szerencsésiteni, jósemű készitményeivel pontos szolgálatát minden időben a' haza' kegyességébe ajánlva!

Glatz J. G. gyógyszerész.

Nyomtatja ifjabb Schmid Antal.